

Julian Sulowski

"Elementar Bibel", część 3, wybrała i ułożyła Anneliese Pokrandt, ilustrował Reinhard Hermann, Lahr-München 1975 : [recenzja]

Collectanea Theologica 47/2, 232-233

1977

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

na, sześć do listów św. Pawła oraz trzy do listów pisanych „w imieniu apostołów”. Kaznodzieja musi sam wyszukać sobie w *Ordo lectionum*, kiedy perykopy omawiane przez Vossa występują w liturgii. Prócz kaznodziejów z książki mogą skorzystać wykładowcy homiletyki oraz piszący homilie do nowych czytań mszalnych.

ks. Julian Sulowski SJ, Warszawa

Norbert HOFER, *Thema Taufe — Firmung*, Wien—Freiburg—Basel 1974, Verlag Herder, s. 144.

Książka jest piątą pozycją w serii *Thematische Verkündigung* (przepowiadanie tematyczne). Seria ta ma na celu dostarczanie kaznodziejom i katechetom materiałów opartych o metodę indukcyjną. Przedmiotem niniejszej książki jest chrzest i bierzmowanie jako decyzja wiary, wszczęcie w Kościół, zaangażowanie się i podjęcie odpowiedzialności za jego rozwój.

Kaznodzieja i katecheta współczesny stoi przed tym samym zadaniem, jakie stało przed Kościołem po zmartwychwstaniu Chrystusa, a mianowicie przed zadaniem głoszenia orędzia o zbawieniu językiem ludzi, do których się zwraca. Mówienie językami bliźnich jest przejawem ducha Pięćdziesiątnicy. Nie wystarczy tu jedynie przełożenie orędzia chrześcijańskiego na język niemiecki czy polski. Trzeba je tak „przełożyć”, aby było odpowiedzią na najgłębsze pytania ludzi dzisiejszych. Dlatego kaznodzieja i katecheta musi być człowiekiem skorym do wstuchiwania się w prawdziwe problemy ludzkie, aby odpowiedzieć na zapotrzebowanie społeczne.

Norbert Hofer podjął się w niniejszym tomiku próby takiej odpowiedzi. W pierwszym rozdziale pisze właśnie o przepowiadaniu kościelnym jako odpowiedzi na pytania ludzi, analizuje przyczyny bezowocnych kazań, odbieranych bez odzewu wiary i nawrócenia przez olbrzymią większość słuchaczy, podaje ciekawą statystykę i wyniki obserwacji oraz stawia najważniejsze problemy stojące przed duszpasterzem odpowiedzialnym za udzielanie chrztu i bierzmowania w parafii. Następnie na dziewiętnastu stronach podaje szkic najważniejszych pojęć teologicznych, których znajomość i właściwe stosowanie powinno stanowić podstawę doktrynalną przy udzielaniu tych sakramentów. Omawia więc pojęcie zbawienia jako wyzwolenia, pojęcie Kościoła jako znaku oraz przedstawia chrzest i bierzmowanie jako sakramenty wiary. Wreszcie na dziewięćdziesięciu ośmiu stronach podaje materiały praktyczne do wykorzystywania w homiliach lub na konferencjach z rodzicami lub młodzieżą, zorganizowanymi w związku z udzielaniem tych sakramentów. Oprócz rozważań teologicznych znajdujemy w tych materiałach przykłady różnych sytuacji życiowych, wypowiedzi wybitnych chrześcijan współczesnych, fragmenty z pism religii niechrześcijańskich, propozycje wykorzystania środków audiowizualnych, słowem bogaty „skarbiec”, cenny dla każdego duszpasterza, któremu leży na sercu ożywienie skostniałej, tradycyjnie nijakiej wspólnoty parafialnej.

ks. Julian Sulowski SJ, Warszawa

Elementar Bibel, część 3: *Geschichten von Königen in Israel*, wybrała i ułożyła Anneliese Pokrandt, ilustrował Reinhard Hermann, Lahr-München 1975, Verlag Ernst Kaufmann oraz Kösel-Verlag, s. 88.

Niniejsze *Opowieści o królach w Izraelu* stanowią trzeci tomik w serii *Elementar Bibel*¹. Oprócz autorów wymienionych wyżej przy przygotowaniu tekstu współpracowali Friedrich Hoffmann, Martha Luschei i Herbert

¹ Omówienie pierwszego tomiku znajduje się w *Collectanea Theologica* 44(1974) f. IV, 223.

Josupeit, radą teologiczną służył podobnie jak w tomiku pierwszym Klaus-Dieter Marxmeier. Książeczka zapewne sprawi wielką radość dzieciom krajów języka niemieckiego. Podobnie jak tomik pierwszy została napisana w formie białego wiersza i równie pięknie ilustrowana. Zawiera opowieść o Saulu, Dawidzie i Salomonie. Informuje o tym już pierwsza stronica, na której obok wizerunków tych królów widnieje najogólniejsze ujęcie ich zasług, stanowiące niejako zapowiedź tematu całej książeczki.

Książeczkę możnaby bez przesady nazwać oazą na pustyni rozmaitych „historii biblijnych” dla dzieci. Historie te zazwyczaj tak preparują tekst, że z Pisma św. niewiele pozostaje. Autorzy niniejszych opowieści przedstawili na tle realiów epoki całą teologię, jaka rzeczywistość zawiera się w opowiadaniach biblijnych. Pięknie przy tym uwypuklili rolę proroków jako pośredników Bożego Objawienia. Ukazali Boga takiego, jaki rzeczywistość się objawiał w narodzie izraelskim. Po mistrzowski przekazali głębokie prawdy w konkretnym i żywym języku Biblii, stosując w miarę możliwości sformułowania samej Biblii. Zrezygnowali z informacji ściśle naukowej w samym tekście opowieści, przesuując ją na ostatnie pięć stron książeczki. Wyjaśniając 21 najważniejszych imion i nazw, podali dane współczesnej nauki na temat epoki i osób występujących w „opowieściach”.

Książeczkę należałoby polecić wszystkim piszącym na tematy biblijne, zwłaszcza tym, którzy pragną doprowadzić dzieci do spotkania w wierze z Bogiem naszych ojców.

ks. Julian Sulowski SJ, Warszawa

Rudolf SCHNACKENBURG, *Das Johannesevangelium*, część III: *Kommentar zu Kap. 13—21*, Freiburg im Breisgau 1975, Verlag Herder, s. XVI + 477 (*Herders Theologischer Kommentar zum Neuen Testament*, t. IV).

Trzecia część monumentalnego dzieła Schnackenburga¹ zamyka komentarz do czwartej ewangelii, który zapewne przez długie lata będzie służył biblistom i duszpasterzom jako solidna pomoc w zgłębianiu natchnionego słowa Bożego. Książka ukazała się w dziesięć lat po części pierwszej, a w cztery po drugiej. Był to okres niezwykle urodzajny w publikacje poświęcone czwartej ewangelii. Toteż autor we wstępie przeprosza czytelnika za niedostateczne uwzględnienie najnowszej literatury. Zaznacza przy tym, że jego najgłębszą troską była samodzielna analiza tekstu i znalezienie jasnej linii interpretacyjnej.

W części niniejszej Schnackenburg jeszcze więcej uwagi poświęcił krytyce literackiej. Nie zmienił jednak swego zasadniczego punktu widzenia. Nie zdecydował się na przyjęcie hipotezy krytyczno-literackiej, która dzieli obecny tekst na bardzo liczne warstwy i tworzy skomplikowaną teorię powstania ewangelii według św. Jana.

W części pierwszej autor przyjmował, że ewangelia ta wyszła zasadniczo spod jednej ręki. Obecnie zmodyfikował nieco swój pogląd, chociaż utrzymuje nadal, że ostatni redaktor ewangelii nie zmienił zasadniczej struktury dzieła. Ale prócz rozdziału 21, stanowiącego dodatek redakcyjny, również rozdziały 15—17 należy przypisać innym członkom kręgu Janowego niż sam Ewangelista, którego kolei nie należy utożsamiać z Janem apostołem. To samo odnosi do drugiego wyjaśnienia obrzędu umycia nóg (13, 12—27) oraz do „nowego przykazania” (13, 34nn). Zdaniem biblisty z Würzburga ostatni redaktor ewangelii poszerzył dzieło o te fragmenty, które wydawały mu się pożyteczne dla formacji gminy kościelnej. Nadawała się na to szczególnie „godzina pożegna-

¹ Omówienie tomów poprzednich ukazało się w *Collectanea Theologica* 42(1972) f. IV, 243—245.